

mégy forog fenn, hogy nem rendez szükségletekkel szemben befektetéseket és beruházásokat akarunk teljesíteni, hanem rendkívülieket, tudniillik új befektetéseket, mint: forgalmi eszközök, vágányok, szaporítási, állomások kibővítése, melyek az akkori tervekben egyáltalán nem fordultak elő s a melyek kibővítését képezik az erdelt terveknek. Ezeket új tőkével kell lefektetni, új tőkével annyi inkább, mert hogy ha az új építkezéseket új beruházásokat a folyó jövedelmekből akarunk fedezni, akkor elvonjuk a vállalatokból a jövedelmeket, azon rendelkezésről, a melyre hivatva vanunk, tudniillik azok azok azok az állami szükségletek fedezésére használtassanak.

Kiemelt azt is, hogy ezen beruházások összege meglehetősen nagy lesz és körülbelül 150 millióban jelezte azt az összeget, mely erre a célra szükséges lesz. A fentebb azonos adósság konvencziát, melyeket éppen ilyen részleges beszerzésre már eddig is eszmélünk, csakugyan meg fogja közelíteni ezen összeget, melyre nézve a kormány előzetesen a legelőször előtárazott egy új tőkével tenni csakugyan ezen összegnek nem egy év alatt akáruk felrakni, hanem több évreke felosztva. A legközelebbi évben körülbelül 40 millió forint felrakására kerülne s ennek kamata az, a mit ebbe a költségvetésbe vittek fel. 40 millió forint 4%-os kamata 1.600.000 forint.

Arra tett már lépéseket, hogy a déli vasutat rábírja a személyszállítási díjak leszállítására, különösen pedig a magyar államvasutaknál lévő zona-tarifá bethozatalára és mondhatja, hogy a déli vasut a legnagyobb készpénzes bevételek ezen kérdés tanulmányozására.

A mi Berzevics kérelmét illeti, azt meg fogja fontolni. (Helyeslés.)

A ház a tételt megszavazta.

Magyar kir. államvasutak ügygyára.
Marjay Péter: Kénytelen a miniszter figyelmét felhívni az urasán kiöltözött utazó gépjárművekre (Derrüssler), a kik már számos berek, tenger embert telek tüntre azaz, hogy hatóság bizonyítványokkal és ajánló levelekkel ellátva, állítanak be a faluba s automata-kaszakalapszal s efféle dolgokkal becsapják a nepet. Az államvasutak gépjárműveinek elvárt gépeket, a kik ezeket hajgá kérvény megkapnak.

Ajánlja az állapotokat a miniszter figyelmébe. (Helyeslés.)

Kossuth Ferenc: Azt hiszem, senki sem fogja kétségbe vonni azt az igazságot, hogy az állam többnyire rossz igazság. Eltávolítatlan igazság az, hogy az állami gyárak, mőhöz már kifejezetten az iparág, melynek megteremtésére voltak szánva, az iparágok tovább fejlődéséért hálraültek, mert a magánosok nem képesek az állami versenyen pénzbenről és a természeti eszköz megszerzésében. Még tehát helyeslendő az, hogy állami gyárak felállításával némely iparágat igyekezzék az állam meghegystani az országban, ellenben kárak a hazai iparra az, hogy midőn az illető iparág meghonosodni kezd, akkor a gyártást meg tovább fejlesztés a kormány az egyébről monopolizálja az iparágat, melyet meg akart honosítani, vagy más szóval meghonosítását újra kiold. E kárért nem képek kárpótlást oly nagy jövedelem sem, mint például az, melyet az államvasutak gépjárműve ad, azt hiszi, sokkal nagyobb hasznot hozna a kormány a magyar iparnak, hogy ha a felkeltett állami gyárakat csak addig tartana üzemben, míg ezzel ért az illető ipar meghonosítását s saját üzemet kimutatja, hogy az illető iparág hasznosan üzemel az országban, de mikor ez megtörténik, igyekezzék a kormány eladni nagy jövedelmét hozzá gyártott magánvállalatoknak és az így befolyó tőkével igyekezzék más gyárakat alapítani. Itt van például a szővő-fonó-, bur- és ruházati ipar-cikkék terén, melyek körülbelül 20 millió forint Magyarországon a külföldnek. Mert nem lehetne ez iparágunkat meghonosítani előmozdítani állami gyárak alapításával, erre használna fel a tőkét, melyt az emellett módon a kincstárnak befolya.

Bárd Dániel Ernő kereskedelmi miniszter: Kossuth Ferenc meggyőződése az, hogy az állami vasutak, melyek a magyar állam gazdasági megerősödését előmozdítják, meg nem lehet bontatni. Ha az állami gépjármű visszavonulna, nem volna, a ki konkurrálna az angol gyártmányokkal.

A ház a tételt megszavazta.

Dösgyőri m. kir. vas- és acélgyár.
Kossuth Ferenc: A dösgyőri m. kir. vas- és acélgyár tételén a miniszter figyelmét felhívja, hogy tudniillik az a hír tartja magát egy idő óta, hogy a dösgyőri m. kir. vas- és acélgyár kártételét képez bizonyos vasárak és szénelárusításra nézve. E hír megerősítését reméli hallhatni a miniszter ajkáról, mert hiszen senki sem fogja kétségbevonni, hogy a kártétel létező-e a fogászott érdeket károsítja meg (Igaz! Ugy van) s a szélső baloldalon, bár pedig, hogy ezen megerősítés létező-e maga az állam folyton be, az csakugyan nem helyes, nem morális. (Igaz! Ugy van! s a szélső baloldalon.)

Bárd Dániel Ernő kereskedelmi miniszter: A szénre nézve abszolút nincs semmiféle kártétel. A vasra nézve bizony azonban, bár ezt nem lehet talán kártétel-nevezi, bizonyos megállapodás jött létre a sineket gyártó vállalatok között, amennyiben magukat az illyalás verseny ellen akart védekezni; de ez semmiesetre sem jár a nagyközösség megerősödésére, mert az árak úgy létek megállapítva, hogy azok a külföldön készült s Budapestre szállított sinek árával tökéletesen megegyeznek.

A tételt megszavazták.

Budapesti kir. zövegüzem.
Pichler Győző: A zövegüzem ügyéről hívja fel a miniszter figyelmét. A budapesti zövegüzem áráról a publikum nem juthat semmiféle, mert van öt ring s ez

kapart meg mindent. Az arany- és éskermények megvásárlására külön 21 tag ring van, melytől még az aranyműveket sem tudnak semmiféle jutni. De a közönség idegenkedik is, restel a zövegüzem menni az árára, és pedig ott olesó holmihoz jutnak. (Ugy van!) Ajánlja a miniszternek, hogy állítsanak fel zövegüzem áráról árszabályozást. (Helyeslés.)

Visontai Soma: A zövegüzem kamatlábának leszállítását sürgeti s határozati javaslatot is ad be.

Bárd Dániel Ernő kereskedelmi miniszter: Igen elvárható eszmét mondott meg Pichler Győző. A közönségünk azt, hogy a zövegüzem részére áráról árszabályozást eszmélnek, az a közönség nagyobb mértékben vehetne részt az eszedékessé vált tárgyak elárverésében, illetve elárverésében. Ez mindenesetre oly eszme, mely megérdemli, hogy vele közlekedjék foglalkozzunk. Határozati tegeret most meg nem tehetnek arra, hogy a csarnokokat azonnal letelessen fogom, de ismétlem, hogy az eszmét olyannak tartom, mely figyelemre méltó és megvárható.

A zövegüzem kamatlábának leszállítására vonatkozólag már tett lépéseket.

Visontai Soma: Visszatérve a javaslatára. A következő telekre nincs meggyőzés.

Szabadalmi hivatal és szabadalmi tanács.
Farabkay István: Ára kéri a miniszter, hogy meglehetősen talán akcept intézkedni, hogy a díjak, úgy mint az a díjak, hogy az 1893. XXII. tezikben a szabadalmi hivatalról és szabadalmi tanácsról szóló törvény megalkotása óta hajónk mint gyártókat.

Ausztriában a szubvenzionált törvény megalkotása óta épült 25 pályaudvós, 2 vasútvonal és 5 fából készült viadukt, összesen 34.507 tonnatartalommal.

Hasonlítsuk ezzel össze a magyar kereskedelmi hajók állományával, 5 gőzessel 6219 tonnával való szaporodást s tegyük hozzá, hogy ugyanezen idő alatt 25 viadukt, 11.044 tonnatartalommal részben elpusztult, részben külföldi alvállalatok eladták s akkor egész világosan áll előttünk, hogy az 1893. évi XXII. tezikkel semmi eredményt nem értünk el.

Ha tengerészületünk nem akarja a megsemmisülést kárhözhozni, ha azt akarjuk, hogy tengerészületünk fejlődjék s előhaladja majd helyét a világtengernek, ha azt akarjuk, hogy az 1893. XXII. tezikkel eredményt legyen, ha nem akarjuk, hogy az 1895. évi XXIV. tezikkel maradjon, akkor tennünk is kell valamit s egy ezért a függetlenségi és 48-as part nevében a következő határozati javaslatot terjesztjük be:

Határozati javaslat.
A képviselőház utasítja a kormányt, hogy az 1893. XXII. tezik, különösen a 2., 3., 5., és 7. §-ának módosítása iránt meg a jelen ülésnek alatt nyújtson be oly irányú törvényjavaslatot, mely által szabad hajózási tengerészületi fejlesztése lehetővé válik. (Elték helyeslés s a szélső baloldalon.)

Most még három dologról emlékezem meg röviden. Nem csak költségvetés jelenleg egy kereskedelmi tengerészületi akadémiát tartunk fenn Fiumében internatussal. A bennük között a magyar állam 4 félével fűnnek 200 forint stipendiummal. Egy stipendiummal csakugyan a magyar állam a tengerészhajók több mint 20 év óta 8 ml. lesz a soruk ezeknek az újaknak?

Resendes jó sikerrel végzik akadémiái tanulmányait s a legintelligensébb s képzettebb tengerésztisztjait kélik.

Az a néhány hajónk, mely még mai napig megmaradt, rendszeren a hajótalajdonosok rókánt alkalmazza s így a legtöbb magyarországi fu már kadetti alkalmazza sem nyer vagy ha valahogyan eléri is a kapitányi rangot, hajóparancsnokságra nem számíthat s hosszú küzdelem után kereshet magának más pályát. Ezen is kell segíteni.

Tengerészületünk közelről érinti a fiumei kövöljómű sorsa. Pedig ez a gyár, úgy látszik, a megsemmisülésre van kárhoztatva. Ugyanis az eddig eddig tempori uton Batumtól szerezte be nyers petroleumcsukcsokot.

Most a reicherth galíciai képviselői hűségese kormánytámogatásukért ki akarják kötni, miszerint a galíciai petroleum számára minden előny biztosítását s a külföldi petroleumra óriási vám vetéssék.

Ha ez megtörténne, a fiumei kövöljóműnek okvetlen el kell pusztulnia.

Ez alkalmat felhasználja és tiltakozik azon igazságtalan vád ellen, mintha Fiume hangulata Magyarországon irányában a legekészebben is megváltozott volna. Fiume magyar érzelme sohasem volt kétségbe vonható egy percig sem, nem vonható kétségbe ma sem. Ha egy városban egy municipális part kisebbben marad s fellérikedik egy másik, ebből egy jó magyar város magyarellenes hazafiságra konzekvenziát vonni legalább is igazságtalanság. (Tetszés.) A mit mi Fiume hajózási tengerésztisztjei kéri a házat, legyen szives határozati javaslatot előhozni. (Elték egyetemes helyeslés s a szélső baloldalon.)

Elnök: Öt percet feljogosított az ülést. (Szünet után.)

Elnök: Kérem foglalják el helyeiket, az ülést újra mekezdjük.

Gróf Bathányi Tivadar: Első sorban örömmel konstatalja, hogy nemcsak Lukács képviselő, mint volt az egész, hanem azon ellenzékli part is, a melyhez tartozik, oly melegen érdeklődik a magyar kereskedelmi tengerészület fejlesztése iránt, hogy még határozati javaslatot is fel kívánják hívni a kormány figyelmébe, hogy ezen nemcsak közgazdasági, de politikailag is fontos társadalmi osztályt és gazdasági faktort támogassa s emelje. Lukács képviselő beszéde nagyjában és egészében a helyes s legértékesebb adatokat foglalja magában. Lukács képviselő föllelmette azon vádat, hogy Fiume ilyen és olyan, dacára annak, hogy az állam annyit tesz Fiume érdekében, annyi milliót áldozott érte, egyszer 20, egyszer 40, egyszer 80 milliót említve, mint Magyarországon áldozott Fiume város javára. Abban tőkédessen egyetért, hogy ezen 40, 60, vagy 80 milliót a magyar állam hozta nem Fiumének, hanem a fiumei kikötőre kikötött, akkor lehetetlen nem akarnunk, hogy e drága kikötőben magyar flotta várja továbbállást végtel a magyar terményeket és árucikkeket.

De hol van ez a magyar flotta? Évekkel előbb hiába ösztönöztük a kormányt, hogy más államok mintájára legyen valamilyen tengerészületi érdekek. Hiába; a magyar kormány bevarta a vezselem 12-ik óráját, akkor aztán fellelkedve Baross Gábor a gőzhajóállománytalapoztatás sikereit, ráfanyarodott a kereskedelmi hajók állami segélyezésére s megalkotta a szabad hajózási törvényszóló 1893-ik évi XXII. t-cz-eket.

S mi volt ez a törvény? A mit az eredmény mutat, korántsem tengerészületünk megerősítésére s fejlesztésére, csak egy kis alamizsna a hajótalajdonosoknak. Hosszabb foglalkozik ezután a segélyezés ügyével. Kimutatja, hogy az 1893-ik évi törvény, tehát a szabad hajózási törvény megalkotása óta hajónk mint gyártókat.

Ausztriában a szubvenzionált törvény megalkotása óta épült 25 pályaudvós, 2 vasútvonal és 5 fából készült viadukt, összesen 34.507 tonnatartalommal.

Hasonlítsuk ezzel össze a magyar kereskedelmi hajók állományával, 5 gőzessel 6219 tonnával való szaporodást s tegyük hozzá, hogy ugyanezen idő alatt 25 viadukt, 11.044 tonnatartalommal részben elpusztult, részben külföldi alvállalatok eladták s akkor egész világosan áll előttünk, hogy az 1893. évi XXII. tezikkel semmi eredményt nem értünk el.

Ha tengerészületünk nem akarja a megsemmisülést kárhözhozni, ha azt akarjuk, hogy tengerészületünk fejlődjék s előhaladja majd helyét a világtengernek, ha azt akarjuk, hogy az 1893. XXII. tezikkel eredményt legyen, ha nem akarjuk, hogy az 1895. évi XXIV. tezikkel maradjon, akkor tennünk is kell valamit s egy ezért a függetlenségi és 48-as part nevében a következő határozati javaslatot terjesztjük be:

Határozati javaslat.
A képviselőház utasítja a kormányt, hogy az 1893. XXII. tezik, különösen a 2., 3., 5., és 7. §-ának módosítása iránt meg a jelen ülésnek alatt nyújtson be oly irányú törvényjavaslatot, mely által szabad hajózási tengerészületi fejlesztése lehetővé válik. (Elték helyeslés s a szélső baloldalon.)

hogy az Al-Dunáról indítandó járatkra társasággá alakuljanak. Vagy ha a kormány velük megegyezni nem tudna, akad-e ezéla Budapestben is tőke, a mekkora kell. (Helyeslés s a szélső baloldalon.)

A függetlenségi és 48-as part, felirati javaslatában, egyik követelések állította föl **tengerészületünk fejlesztését.** Nem ok nélkül. Ha Fiumébe vasutat építenének, ha a fiumei kikötőre milliókat költöztünk, akkor lehetetlen nem akarnunk, hogy e drága kikötőben magyar flotta várja továbbállást végtel a magyar terményeket és árucikkeket.

De hol van ez a magyar flotta? Évekkel előbb hiába ösztönöztük a kormányt, hogy más államok mintájára legyen valamilyen tengerészületi érdekek. Hiába; a magyar kormány bevarta a vezselem 12-ik óráját, akkor aztán fellelkedve Baross Gábor a gőzhajóállománytalapoztatás sikereit, ráfanyarodott a kereskedelmi hajók állami segélyezésére s megalkotta a szabad hajózási törvényszóló 1893-ik évi XXII. t-cz-eket.

S mi volt ez a törvény? A mit az eredmény mutat, korántsem tengerészületünk megerősítésére s fejlesztésére, csak egy kis alamizsna a hajótalajdonosoknak. Hosszabb foglalkozik ezután a segélyezés ügyével. Kimutatja, hogy az 1893-ik évi törvény, tehát a szabad hajózási törvény megalkotása óta hajónk mint gyártókat.

Ausztriában a szubvenzionált törvény megalkotása óta épült 25 pályaudvós, 2 vasútvonal és 5 fából készült viadukt, összesen 34.507 tonnatartalommal.

Hasonlítsuk ezzel össze a magyar kereskedelmi hajók állományával, 5 gőzessel 6219 tonnával való szaporodást s tegyük hozzá, hogy ugyanezen idő alatt 25 viadukt, 11.044 tonnatartalommal részben elpusztult, részben külföldi alvállalatok eladták s akkor egész világosan áll előttünk, hogy az 1893. évi XXII. tezikkel semmi eredményt nem értünk el.

Ha tengerészületünk nem akarja a megsemmisülést kárhözhozni, ha azt akarjuk, hogy tengerészületünk fejlődjék s előhaladja majd helyét a világtengernek, ha azt akarjuk, hogy az 1893. XXII. tezikkel eredményt legyen, ha nem akarjuk, hogy az 1895. évi XXIV. tezikkel maradjon, akkor tennünk is kell valamit s egy ezért a függetlenségi és 48-as part nevében a következő határozati javaslatot terjesztjük be:

Határozati javaslat.
A képviselőház utasítja a kormányt, hogy az 1893. XXII. tezik, különösen a 2., 3., 5., és 7. §-ának módosítása iránt meg a jelen ülésnek alatt nyújtson be oly irányú törvényjavaslatot, mely által szabad hajózási tengerészületi fejlesztése lehetővé válik. (Elték helyeslés s a szélső baloldalon.)

Most még három dologról emlékezem meg röviden. Nem csak költségvetés jelenleg egy kereskedelmi tengerészületi akadémiát tartunk fenn Fiumében internatussal. A bennük között a magyar állam 4 félével fűnnek 200 forint stipendiummal. Egy stipendiummal csakugyan a magyar állam a tengerészhajók több mint 20 év óta 8 ml. lesz a soruk ezeknek az újaknak?

Resendes jó sikerrel végzik akadémiái tanulmányait s a legintelligensébb s képzettebb tengerésztisztjait kélik.

Az a néhány hajónk, mely még mai napig megmaradt, rendszeren a hajótalajdonosok rókánt alkalmazza s így a legtöbb magyarországi fu már kadetti alkalmazza sem nyer vagy ha valahogyan eléri is a kapitányi rangot, hajóparancsnokságra nem számíthat s hosszú küzdelem után kereshet magának más pályát. Ezen is kell segíteni.

Tengerészületünk közelről érinti a fiumei kövöljómű sorsa. Pedig ez a gyár, úgy látszik, a megsemmisülésre van kárhoztatva. Ugyanis az eddig eddig tempori uton Batumtól szerezte be nyers petroleumcsukcsokot.

Most a reicherth galíciai képviselői hűségese kormánytámogatásukért ki akarják kötni, miszerint a galíciai petroleum számára minden előny biztosítását s a külföldi petroleumra óriási vám vetéssék.

Ha ez megtörténne, a fiumei kövöljóműnek okvetlen el kell pusztulnia.

Ez alkalmat felhasználja és tiltakozik azon igazságtalan vád ellen, mintha Fiume hangulata Magyarországon irányában a legekészebben is megváltozott volna. Fiume magyar érzelme sohasem volt kétségbe vonható egy percig sem, nem vonható kétségbe ma sem. Ha egy városban egy municipális part kisebbben marad s fellérikedik egy másik, ebből egy jó magyar város magyarellenes hazafiságra konzekvenziát vonni legalább is igazságtalanság. (Tetszés.) A mit mi Fiume hajózási tengerésztisztjei kéri a házat, legyen szives határozati javaslatot előhozni. (Elték egyetemes helyeslés s a szélső baloldalon.)

Elnök: Öt percet feljogosított az ülést. (Szünet után.)

Elnök: Kérem foglalják el helyeiket, az ülést újra mekezdjük.

Gróf Bathányi Tivadar: Első sorban örömmel konstatalja, hogy nemcsak Lukács képviselő, mint volt az egész, hanem azon ellenzékli part is, a melyhez tartozik, oly melegen érdeklődik a magyar kereskedelmi tengerészület fejlesztése iránt, hogy még határozati javaslatot is fel kívánják hívni a kormány figyelmébe, hogy ezen nemcsak közgazdasági, de politikailag is fontos társadalmi osztályt és gazdasági faktort támogassa s emelje. Lukács képviselő beszéde nagyjában és egészében a helyes s legértékesebb adatokat foglalja magában. Lukács képviselő föllelmette azon vádat, hogy Fiume ilyen és olyan, dacára annak, hogy az állam annyit tesz Fiume érdekében, annyi milliót áldozott érte, egyszer 20, egyszer 40, egyszer 80 milliót említve, mint Magyarországon áldozott Fiume város javára. Abban tőkédessen egyetért, hogy ezen 40, 60, vagy 80 milliót a magyar állam hozta nem Fiumének, hanem a fiumei kikötőre kikötött, akkor lehetetlen nem akarnunk, hogy e drága kikötőben magyar flotta várja továbbállást végtel a magyar terményeket és árucikkeket.

De hol van ez a magyar flotta? Évekkel előbb hiába ösztönöztük a kormányt, hogy más államok mintájára legyen valamilyen tengerészületi érdekek. Hiába; a magyar kormány bevarta a vezselem 12-ik óráját, akkor aztán fellelkedve Baross Gábor a gőzhajóállománytalapoztatás sikereit, ráfanyarodott a kereskedelmi hajók állami segélyezésére s megalkotta a szabad hajózási törvényszóló 1893-ik évi XXII. t-cz-eket.

S mi volt ez a törvény? A mit az eredmény mutat, korántsem tengerészületünk megerősítésére s fejlesztésére, csak egy kis alamizsna a hajótalajdonosoknak. Hosszabb foglalkozik ezután a segélyezés ügyével. Kimutatja, hogy az 1893-ik évi törvény, tehát a szabad hajózási törvény megalkotása óta hajónk mint gyártókat.

Ausztriában a szubvenzionált törvény megalkotása óta épült 25 pályaudvós, 2 vasútvonal és 5 fából készült viadukt, összesen 34.507 tonnatartalommal.

Hasonlítsuk ezzel össze a magyar kereskedelmi hajók állományával, 5 gőzessel 6219 tonnával való szaporodást s tegyük hozzá, hogy ugyanezen idő alatt 25 viadukt, 11.044 tonnatartalommal részben elpusztult, részben külföldi alvállalatok eladták s akkor egész világosan áll előttünk, hogy az 1893. évi XXII. tezikkel semmi eredményt nem értünk el.

Ha tengerészületünk nem akarja a megsemmisülést kárhözhozni, ha azt akarjuk, hogy tengerészületünk fejlődjék s előhaladja majd helyét a világtengernek, ha azt akarjuk, hogy az 1893. XXII. tezikkel eredményt legyen, ha nem akarjuk, hogy az 1895. évi XXIV. tezikkel maradjon, akkor tennünk is kell valamit s egy ezért a függetlenségi és 48-as part nevében a következő határozati javaslatot terjesztjük be:

Határozati javaslat.
A képviselőház utasítja a kormányt, hogy az 1893. XXII. tezik, különösen a 2., 3., 5., és 7. §-ának módosítása iránt meg a jelen ülésnek alatt nyújtson be oly irányú törvényjavaslatot, mely által szabad hajózási tengerészületi fejlesztése lehetővé válik. (Elték helyeslés s a szélső baloldalon.)

Most a reicherth galíciai képviselői hűségese kormánytámogatásukért ki akarják kötni, miszerint a galíciai petroleum számára minden előny biztosítását s a külföldi petroleumra óriási vám vetéssék.

Ha ez megtörténne, a fiumei kövöljóműnek okvetlen el kell pusztulnia.

kében, annyi milliót áldozott érte, egyszer 20, egyszer 40, egyszer 80 milliót említve, mint Magyarországon áldozott Fiume város javára. Abban tőkédessen egyetért, hogy ezen 40, 60, vagy 80 milliót a magyar állam hozta nem Fiumének, hanem a fiumei kikötőre kikötött, akkor lehetetlen nem akarnunk, hogy e drága kikötőben magyar flotta várja továbbállást végtel a magyar terményeket és árucikkeket.

De hol van ez a magyar flotta? Évekkel előbb hiába ösztönöztük a kormányt, hogy más államok mintájára legyen valamilyen tengerészületi érdekek. Hiába; a magyar kormány bevarta a vezselem 12-ik óráját, akkor aztán fellelkedve Baross Gábor a gőzhajóállománytalapoztatás sikereit, ráfanyarodott a kereskedelmi hajók állami segélyezésére s megalkotta a szabad hajózási törvényszóló 1893-ik évi XXII. t-cz-eket.

S mi volt ez a törvény? A mit az eredmény mutat, korántsem tengerészületünk megerősítésére s fejlesztésére, csak egy kis alamizsna a hajótalajdonosoknak. Hosszabb foglalkozik ezután a segélyezés ügyével. Kimutatja, hogy az 1893-ik évi törvény, tehát a szabad hajózási törvény megalkotása óta hajónk mint gyártókat.

Ausztriában a szubvenzionált törvény megalkotása óta épült 25 pályaudvós, 2 vasútvonal és 5 fából készült viadukt, összesen 34.507 tonnatartalommal.

Hasonlítsuk ezzel össze a magyar kereskedelmi hajók állományával, 5 gőzessel 6219 tonnával való szaporodást s tegyük hozzá, hogy ugyanezen idő alatt 25 viadukt, 11.044 tonnatartalommal részben elpusztult, részben külföldi alvállalatok eladták s akkor egész világosan áll előttünk, hogy az 1893. évi XXII. tezikkel semmi eredményt nem értünk el.

Ha tengerészületünk nem akarja a megsemmisülést kárhözhozni, ha azt akarjuk, hogy tengerészületünk fejlődjék s előhaladja majd helyét a világtengernek, ha azt akarjuk, hogy az 1893. XXII. tezikkel eredményt legyen, ha nem akarjuk, hogy az 1895. évi XXIV. tezikkel maradjon, akkor tennünk is kell valamit s egy ezért a függetlenségi és 48-as part nevében a következő határozati javaslatot terjesztjük be:

Határozati javaslat.
A képviselőház utasítja a kormányt, hogy az 1893. XXII. tezik, különösen a 2., 3., 5., és 7. §-ának módosítása iránt meg a jelen ülésnek alatt nyújtson be oly irányú törvényjavaslatot, mely által szabad hajózási tengerészületi fejlesztése lehetővé válik. (Elték helyeslés s a szélső baloldalon.)

Most a reicherth galíciai képviselői hűségese kormánytámogatásukért ki akarják kötni, miszerint a galíciai petroleum számára minden előny biztosítását s a külföldi petroleumra óriási vám vetéssék.

Ha ez megtörténne, a fiumei kövöljóműnek okvetlen el kell pusztulnia.

Ez alkalmat felhasználja és tiltakozik azon igazságtalan vád ellen, mintha Fiume hangulata Magyarországon irányában a legekészebben is megváltozott volna. Fiume magyar érzelme sohasem volt kétségbe vonható egy percig sem, nem vonható kétségbe ma sem. Ha egy városban egy municipális part kisebbben marad s fellérikedik egy másik, ebből egy jó magyar város magyarellenes hazafiságra konzekvenziát vonni legalább is igazságtalanság. (Tetszés.) A mit mi Fiume hajózási tengerésztisztjei kéri a házat, legyen szives határozati javaslatot előhozni. (Elték egyetemes helyeslés s a szélső baloldalon.)

Elnök: Öt percet feljogosított az ülést. (Szünet után.)

Elnök: Kérem foglalják el helyeiket, az ülést újra mekezdjük.

Gróf Bathányi Tivadar: Első sorban örömmel konstatalja, hogy nemcsak Lukács képviselő, mint volt az egész, hanem azon ellenzékli part is, a melyhez tartozik, oly melegen érdeklődik a magyar kereskedelmi tengerészület fejlesztése iránt, hogy még határozati javaslatot is fel kívánják hívni a kormány figyelmébe, hogy ezen nemcsak közgazdasági, de politikailag is fontos társadalmi osztályt és gazdasági faktort támogassa s emelje. Lukács képviselő beszéde nagyjában és egészében a helyes s legértékesebb adatokat foglalja magában. Lukács képviselő föllelmette azon vádat, hogy Fiume ilyen és olyan, dacára annak, hogy az állam annyit tesz Fiume érdekében, annyi milliót áldozott érte, egyszer 20, egyszer 40, egyszer 80 milliót említve, mint Magyarországon áldozott Fiume város javára. Abban tőkédessen egyetért, hogy ezen 40, 60, vagy 80 milliót a magyar állam hozta nem Fiumének, hanem a fiumei kikötőre kikötött, akkor lehetetlen nem akarnunk, hogy e drága kikötőben magyar flotta várja továbbállást végtel a magyar terményeket és árucikkeket.

De hol van ez a magyar flotta? Évekkel előbb hiába ösztönöztük a kormányt, hogy más államok mintájára legyen valamilyen tengerészületi érdekek. Hiába; a magyar kormány bevarta a vezselem 12-ik óráját, akkor aztán fellelkedve Baross Gábor a gőzhajóállománytalapoztatás sikereit, ráfanyarodott a kereskedelmi hajók állami segélyezésére s megalkotta a szabad hajózási törvényszóló 1893-ik évi XXII. t-cz-eket.

S mi volt ez a törvény? A mit az eredmény mutat, korántsem tengerészületünk megerősítésére s fejlesztésére, csak egy kis alamizsna a hajótalajdonosoknak. Hosszabb foglalkozik ezután a segélyezés ügyével. Kimutatja, hogy az 1893-ik évi törvény, tehát a szabad hajózási törvény megalkotása óta hajónk mint gyártókat.

Ausztriában a szubvenzionált törvény megalkotása óta épült 25 pályaudvós, 2 vasútvonal és 5 fából készült viadukt, összesen 34.507 tonnatartalommal.

Hasonlítsuk ezzel össze a magyar kereskedelmi hajók állományával, 5 gőzessel 6219 tonnával való szaporodást s tegyük hozzá, hogy ugyanezen idő alatt 25 viadukt, 11.044 tonnatartalommal részben elpusztult, részben külföldi alvállalatok eladták s akkor egész világosan áll előttünk, hogy az 1893. évi XXII. tezikkel semmi eredményt nem értünk el.

Ha tengerészületünk nem akarja a megsemmisülést kárhözhozni, ha azt akarjuk, hogy tengerészületünk fejlődjék s előhaladja majd helyét a világtengernek, ha azt akarjuk, hogy az 1893. XXII. tezikkel eredményt legyen, ha nem akarjuk, hogy az 1895. évi XXIV. tezikkel maradjon, akkor tennünk is kell valamit s egy ezért a függetlenségi és 48-as part nevében a következő határozati javaslatot terjesztjük be:

Határozati javaslat.
A képviselőház utasítja a kormányt, hogy az 1893. XXII. tezik, különösen a 2., 3., 5., és 7. §-ának módosítása iránt meg a jelen ülésnek alatt nyújtson be oly irányú törvényjavaslatot, mely által szabad hajózási tengerészületi fejlesztése lehetővé válik. (Elték helyeslés s a szélső baloldalon.)

Athén, február 11.
Itteni hivatalos körökben a helyzet rosszabbodást, mely a torpedoszállóknak Krétába való küldését tette szükségessé, a portának rojálék, melynek késlekedő politikája a reformok ügyében a kedélyeket rendkívül felizgatta. A krétai keresztények mindig a reformok becsületese végrehajtása mellett voltak, míg a törökök azokat megakarták akadályozni. Ez szülte az az ideges feszültséget, melylyel a kormányt számolni kellett. Ez, valamint a törököknek a városokba való hatolása és annak felismerése, hogy a nemzetközi csendőrséget még soká nem fogják megalkotni, hajította a kormányt ahhoz a végzetes lépéshez, hogy György herceget Krétába küldte. Az események erősebbek voltak, mint a kormány. Nem zárhatott nyugodtan a keresztények lemeszárítását. Hogy minő utasításokat kapott György herceg, azt nem tudni. Azt hiszik, hogy lepecsételt rendelkezést az utasítás kapta, hogy a torpedó-flottával új török csapatoknak Krétába való partra szállását akadályozza meg. Hogy ez a közlés több-e pusztá hírnél, nem tudni. (N. Fr. Pr.)

Athén, február 11.
A rendszeren jól értesült „Hestia” tegnapi cikkje politikai körökben általános felháborítást kelt és sok magyarizatra ad okot. E cikk szerint ugyanis a Krétára vonatkozóan feltett intézkedéseket György király már a nyáron az európai udvarokkal tett látogatásai alkalmával az uralkodókkal és vezető politikai személyiségekkel megbeszélte, a kik hozzájárulásukat kijelentették. A „Hestia” azzal végi kritikát, hogy elkerült végre az idő, hogy Görögország egyesítessék Krétával.

Athén, február 11.
A sajtó — a krétai ügyekről beszéve — pártkülönbség nélkül sajnálattal fejezi ki a felett, hogy az osztrák-magyar követés az idő szerint nincs befejeződve. Báró Koszák Ausztria-Magyarország képviselőjének Görögország jó barátot veszített, mert 6 nemesek György király s az egész királyi család szeretetét bírta, hanem az egész görög nemzet rokonszenvezett vele. A diplomáciai testület is érzé hiányt és elhanyagot a mostani igazlans percekben kétszeresen kell fájlni.

Páris, febr. 11.
A Havas-ügynek az jelent Kanaéból, hogy ott újabb esemény nem történt és a felkelés a szomszédos kerületekben elnyomottak látszik. A kanaei öblében az idő szerint három francia hadihajó (Suchet, Vattignies, Forbin), két orosz (Miklos és Groszacs), három angol (Baillour, Revenge, Scout) és egy osztrák-magyar hajó (Maria Terézia császárné és királyné) horgonyoz.

Páris, február 11.
A mai minisztertanács a krétai kérdést tárgyalta. A minisztertanács titán Hanotau külügyminiszter az Előcsésben Favre elnökkel értekezett hosszabb ideig. A képviselőház körében azt állítják, hogy a miniszterium elhatározta, hogy Görögország eljárását nem bíri és minden eszközzel meg fogja akadályozni Görögország elcsélt akcióit. Erdesek az a megbízható hír, hogy Hanotau ma egy órákor éjjel Mohrenheimmal értekezett az orosz nagykövetségi palotában és csak 6 órákor reggel hagyta el a követéséget. Ebből az következtetik, hogy mindazokat a rendszabályokat, melyeket ma a minisztertanács kiadta, a minisztertanács egyetere fogja végrehajtani. A képviselőházban élénk mozgalom uralkodott. A politikai helyzetet vitatták. Azt a hírt terjesztik, hogy bizonyos jelek után Itéve Ausztria-Magyarország Angliával a kettős szövetség ellen fog állást foglalni, másrészt meg a miniszteriumhoz közel álló körök azt állítják, hogy a hatalmak közt az egyetere biztosítva van és remélhető, hogy a krétai kérdés legelőbb ideiglenesen bonyodalmak nélkül fogják megoldani. A boulevard-lapok Franciaország közbenjárását követelik a Keleten és felhívják Oroszországot, hogy támogassa Franciaországot és adja barátságának próbáját az által, hogy a francia és ezzel saját érdekeit is védelmezi. (N. Fr. Pr.)

Páris, február 11.
A Havas-ügynek jelent Athénból: Nagy torpedoszálló álló újabb flottára utra kézen áll. György herceg elutasása a vidéken letekintés adott alkalmat. Mindenütt meintegek tartanak és feliratokat küldenek. A határon levő csapatok megerősítését erősen folytatják.

London, február 11.
A kabinetek között élénk tárgyalások vannak folyamatosan arra nézve, hogy milyen egységes eljárást kövessenek a krétai kérdésben? A hatalmak igyekeztek egyfelől a felkelést megszüntetni, másfelől pedig megakadályozni, hogy Törökország és Görögország megszálltsák az érintkezést, a minnek beláthatatlan következményei lennének. E tárgyalások eredménye eddig annyi, hogy a hatalmak erős hajókat küldenek a krétai vidékre és igyekeznek úgy Törökországot, mint Görögországot visszatartani olyas lépéstől, mely költsékos magatartásukat a szélsőségekig vitté. A konstaninápolyi nagykövetekek, az athéni követekek és a krétai konzuloknak a hatalmak legelőbb megkezdendő instrukciókat küldtek. (Pol. Corr.)

London, február 11.
A Byron Society, melynek tagjai azonosnak az örmény-macedóniai bizottság tagjaival, már régóta benső összeköttetésben van a görög miniszteriummal. A görög kormány e lárságú tagjait az itteni kormány felhívására ügynököknek tekinti. Pénteken vagy szombaton egy tudakozó kérdésre a következő távirattal feleltek:

„A brit sajtó és lakosság Görögországot Kréta anektálásában támogatni fogja. A trónörökös utazék a flottával Krétába és tüsse ki a görög

lobogót és kiáltja ki magát főkormányzóknak. A hatalmak a fait accompli-t el fogják fogadni. Ausztria-Magyarország és Németország beleszóják nézni az annexiót. Oroszország egyelőre nem fog beleszóják.”

Ezt állított Curzon adta tudtára a társulatnak magánúton. — Itt legközelebb nagy meetinget tartanak az annexió érdekében. A behívók élén a következők vannak: a west-ministeri herceg, Stevenson, Bryce, Herbert, Gladstone. (N. Fr. Pr.)

Róma, febr. 11.
A király ma Canevaro tengerparthoz fogadta, a ki ma éjjel Nápolyba megy, hogy átvegye az első hajószülői parancsnokságot, a mely keletre fog indulni.

Berlin, február 11.
Mértékadó körökben jelentik, hogy Németország a krétai kérdésben nincs közvetlenül érdekelte, de remélik, hogy mégis meg sikerülni fog a konfliktust megakadályozni. (N. Fr. Pr.)

Hamburg, febr. 11.
A Hamburger Correspondentek jelentik Berlinből: Németországnak élénk érdekeiben fekszik, hogy a Görögország magatartása által felidezett háborúveszélyt megakadályozza. Azok a hatalmak, melyek ebben az irányban tevékenyek, Németország támogatására számíthatnak. (N. Fr. Pr.)

A hajóhadak.
Az 1896-ik évből való kimutatás szerint a görög hajóhad a következő tengeri járművekből áll:
3 páncélos toronyhajó: a „Hydra”, a „Psara” és a „Speksa”, összesen 14.655 tonnatartalommal, 21.000 lőerőre berendezve, 90 ágyúval, 9 irányzó-csővel. A legénység 1197 ember.
1 páncélos korvett: a „Basillera Olga”, 2030 tonnás, 1950 lőerőjű és 20 ágyúval van.
1 páncélos ágyúszállító 1774 tonnás, 2100 lőerőjű és 8 ágyúval van.
1 csirkálóhajó 1000 tonnás, 2400 lőerőjű és 12 ágyúval van.
3 korvett 4454 tonnás, 6100 lőerőjű és 37 ágyúval van.
9 ágyúszállító, összesen 3580 tonnatartalommal, 2284 lőerőre berendezve és 27 ágyúval felszerelve, végre van még 51 torpedó-naszád.

Az egész görög flotta a szerint 69 járműből áll, összesen 27.493 tonnatartalommal, 35.834 lőerőre berendezve és 194 ágyúval felszerelve. A tengerészeti személyzet: 2 tengerparth, 387 tiszt, 1643 matróz stb., összesen 2165 ember. A matrózok e csekély száma lehet az oka annak, hogy a görög kormány aránylag eléggé erős flottájának csak kis részét küldte Krétába. Több más hajó javítás alatt van idegen hajógyárakban, különösen Toulonban, a mi, tekintve, hogy a görög hajók majdnem mind újak, nem valami jó bizonyítvány a görög hajók értéke mellett.

A török hajóhad új papíronozó eléggé erősnek látszik: de hogy valójában is az-e, nagyon kérdéses. Az 1896-ik évi kimutatás szerint a következő hajókból áll:

3 páncélos karamatahajó, összesen 20.507 tonnatartalommal, 17.791 lőerőre berendezve és 37 ágyúval felszerelve.
2 toronyhajó, összesen 12.800 tonnatartalommal, 7470 lőerőre berendezve, 32 ágyúval és 2 irányzó-csővel felszerelve.

2 páncélos batteriahajó 12.800 tonnatartalommal, 7470 lőerőre berendezve, 33 ágyúval.
7 páncélos korvett 16.830 tonnatartalommal, 14.000 lőerőre berendezve, 31 ágyú és 8 irányzó-csővel.

1 páncélos monitor 2500 tonnás, 200 lőerőjű, 5 ágyúval.
1 páncélos ágyúszállító 400 tonnás, 400 lőerőjű, 2 ágyúval és 2 irányzó-csővel.

1 torpedószállító 450 tonnás, 3500 lőerőjű, 7 ágyúval és 2 irányzó-csővel.
15 elsőrangú és 7 másodrangú torpedószállító 130 tonnatartalommal, 14 irányzó-csővel és végül még egy torpedószállító 3 irányzó-csővel.

A hajóhad tehát 42 járműből áll. A hajók tartalma 66.947 tonna, 51.141 lőerőre vannak berendezve, 153 ágyú és 59 irányzó-cső van rajtuk. Törökországnak van még ezenkívül 24 páncélos toronyhajó, összesen 23.226 tonnatartalommal, 8570 lőerőre berendezve, 100 ágyúval és 8 irányzó-csővel. A hajóhad személyzet: 27 tengerparth, 977 tiszt, 3000 matróz és 9650 tengerészalkot.

Amikor az ottani hajóhad úgy a hajók, mint az ágyúk számára felülmúlja a görög hajóhadat, azért mégis aligha mérhetőek meg vele. A japán-kínai háborúban kitűnt, mire képes a kis hajóhad is, ha hátrótt tiszteket vezényelnek a födélzetén. Mint a japánok, úgy a görögök is kitűnt tengerészek, míg a törökök, habár hátrók és nem riadnak vissza a veszélytől, indolensnek és nincs bennök kezdeményező szellem. Hozzájárul mindehhez, hogy a török hajók majdnem mind régiek és korhadtak.

A hatalmaknak majd mindegyike küldött hajókat a krétai vidékre. Ausztria-Magyarország odaküldte a Maria Terézia torpedó-buvarhajót és a Sebenico torpedószállító, Oroszország a „Lauro”-t, a „Stromboli”-t és a „Aetna”-t, Franciaország több hajót, köztük a „Trondit” csirkálóhajót, Németország a „Kaiserin Augusta” páncélos csirkálóhajót, az angol flottából az egész földközi-tengeri hajóhad, a melyet Lord Seymour vice-admirális vezényel, a krétai vidékre fordultak, valamint nem marad távol az események színhelyétől az oroszok földközi-tengeri hajóhada sem, mely folyton a Páryas és Smyrna között cirkál.

VIDÉK.
* Postmegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt ülést tartott. Beniczky Ferenc tiszpánc elnökelte alatt. Az ülésen ott voltak: Beniczky Lajos alispán, gróf Szapary István v. b. t., Földváry Miklós es. és kir. kamarás, Baross Pál, Bossányi László, dr. Freysinger Lajos, dr. Holló Lajos, báró Prónay Dező, Hajós József, Halász Orbán stb.

Bárczay László költségvetésigazgató jelenti, hogy az egyenes adónál január hónapban 154.732 forint 92/100 k forint be, míg tavaly januárban 146.951 forint 89 k s így az idén 7781 forint 63/100 krral több folyt be. A hadmentességi díjak s a követtelt adók általában kedvezően folytak be.

A múlt évi adóbefizetés eredményéről (az egyenes adónál) a következő kimutatást nyújtja a pénzügyigazgató:
Egyenes adó fejében, az utólagos szaporodással együtt, elő volt írva a lefolyt 1896. évben 4,073.480 forint 95 krajczár, a megelőző évből hátralékban maradt 662.970 forint 17/100 krajczár; az összes tartozás tehát 4,736.451 forint 12/100 krajczár. Ebből leirtak a lefolyt évben 201.317 forint 45 krajczár; erre beszámított 3,977.764 forint 39/100 krajczárt; mutatkozik az év végén 557.357 forint 28 krajczár hátralék. Ez az eredmény a két évvel ezelőtti fenmaradt tartozással szemben 105.612 forint 39/100 krajczárral kedvezőbb.

Dr. Hírök László teszi fölörvos jelensége szerint, Pestvármegye közigazgatási állapota eléggé megnyugtató a ragályos betegségek mindenféle csökkenésében vannak. Legkevésbé sikerült lehetetlen elérni az egyiptomi szembetegség terjedésének korlátozásában. Ez a szembetegség ugyanis igen hosszadalmas és gondos ápolást igényel és a közpénél a gyógyításnak nemcsak a rendkívül nagy indolencia az oka, hanem fel is az életveszélyes körülmény, hogy az ápolás csakis az észölt tavaszgi terjedő időben történhetik s ezáltal — a mezei munkák beállta miatt — a betegnek ismét kénytelenek a gyógyítást elhanyagolni. Gyökeres orvoslás tehát csakis akkor lenne lehetséges, ha a betegeket elkülönítve, kórházilag gyógyítanák.

Tóth József pestmegyei kir. tanfelügyelő jelenséget tesz a múlt hónap óta végzett iskola-látogatásairól. A tanfelügyelő tapasztalatai szerint, a legtöbb iskolában zsufova vannak a gyermekek s maguk az iskoláépületek rendetlenek, a célnak meg nem felelők. Különösen Tapio-Szent-Mártonban felütné ez, mert az egyik iskola-térment 97, a másikban 148 gyermek szorong, úgy, hogy egyenként a padokban el sem fér, hanem a földesre pedig kézen állásig kell felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-lakás építését rendelje el a római katolikus hitközségnek, már az 1897-98. iskolára, annál is inkább, mert most már a hitközségek is igénybe vehetik az államséget. Episcop fel tehát a római katolikus hitközség az építést, a tanító lakására pedig kézen állásig felmenni, ha nem külön helyeket padokon ül. Maguk az iskolák szűkek, alacsonyak, dohos szaguk. De a tanító lakása sem felel meg a kívánalomnak, mert nedves, egészségtelen. A tanfelügyelő javaslatára megkértes Schuster Konstantin váci püspököt az iránt, hogy az iskolatermek s a tanító lakása helyett új, cselező, négytörvényű iskola s alkalmas tanító-l

